

Justitsministeriets
FORSKNINGSKONTOR

Antallet af behandlede sa- ger og indholdet i Ung- domskriminalitetsnævnets afgørelser

En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet



JUSTITSMINISTERIET

Resumé

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (herefter ungdomskriminalitetsloven) trådte i kraft 1. januar 2019, og som følge heraf blev Ungdomskriminalitetsnævnet etableret. Justitsministeriets Forskningskontor har tilrettelagt et evalueringsprogram med seks devalueringer vedrørende Ungdomskriminalitetsnævnet. Denne devaluering har fokus på reformens økonomiske konsekvenser, hvilket belyses ved at følge op på udviklingen i antallet af behandlede sager i Ungdomskriminalitetsnævnet og indholdet i nævnets afgørelser i 2019, 2020 og 2021.

Devalueringen er baseret på oplysninger fra et dataudtræk vedrørende sager behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet. Desuden inddrages resultater fra tidligere devalueringer af Ungdomskriminalitetsnævnet.

En sammenfatning af analysernes resultater:

- Samlet set er der i 2019, 2020 og 2021 behandlet 2.488 hovedsager og 1.176 genindbringelsessager i Ungdomskriminalitetsnævnet.
- Opgøres i stedet antallet af personer, svarer det til, at i alt 2.398 børn/unge har fået en hovedsag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet mindst én gang i løbet af de tre undersøgte år. 86 børn og unge har fået en hovedsag behandlet to gange, mens to børn/unge har fået en hovedsag behandlet tre gange.
- Forinden Ungdomskriminalitetsnævnet blev etableret, foretog Justitsministeriet et estimat af det forventede antal børn og unge, der skulle have deres sag behandlet af nævnet. For de tre første år efter oprettelsen af nævnet lyder dette estimat på 2.450 børn og unge. Der er således stor overensstemmelse mellem det estimerede og det faktiske antal.
- 91 pct. af hovedsagerne er henvist på baggrund af mistanke/dom vedrørende personfarlig kriminalitet, mens ni pct. er henvist på baggrund af anden alvorlig kriminalitet.
- Fordelingen mellem antallet af hovedsager vedrørende henholdsvis 10-14-årige og 15-17-årige har ændret sig lidt i løbet af de tre undersøgte år. I 2019 udgjorde sager vedrørende 10-14-årige 51 pct. af det samlede antal hovedsager, i 2020 var denne andel 46 pct., og i 2021 var andelen 41 pct.
- I mere end to tredjedele af hovedsagerne er der truffet afgørelse om et forbedringsforløb, mens der i mindre end to pct. af hovedsagerne er truffet afgørelse om en straksreaktion. I 29 pct. af hovedsagerne er der truffet afgørelse om, at der hverken skal iværksættes forbedringsforløb eller en straksreaktion, hvilket ofte angår sager, hvor det vurderes enten at være unødvendigt eller ikke gavnligt for barnet/den unge at iværksætte sådanne tiltag. Den førstnævnte grund angår børn/unge, der ikke vurderes at være i mistrivsel eller i risiko for at begå yderligere kriminalitet. Den anden grund angår børn/unge, som i forvejen modtager en omfattende social indsats efter lov om social service, og hvor en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet med dertilhørende tilsyn

fra Ungekriminalforsorgen ikke vurderes at være gavnlige for barnet/den unge og/eller den allerede etablerede indsats.

- Afgørelser om forbedringsforløb i hovedsager:
 - Knap en tredjedel af forbedringsforløbene indeholder en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, og heraf angår hovedparten en anbringelse på en åben institution. I 81 pct. af det samlede antal af afgørelser om anbringelse uden for hjemmet var barnet/den unge anbragt forud for nævnsrådet.
 - I de forbedringsforløb, der alene indeholder foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, modtager barnet/den unge hyppigt afgørelse om at få en støttekontaktperson (73 pct.), at modtage familiebehandling/behandling af egne problemer (55 pct.) eller om at tage ophold i en ungdomsklub, deltage i fritidsaktiviteter, uddannelse eller lignende (48 pct.). Det forekommer hyppigst, at afgørelserne indeholder foranstaltninger inden for 1-3 bestemmelser.
 - Der er stor overensstemmelse mellem kommunernes indstillinger til, at et barn/en ung skal anbringes uden for hjemmet, og Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser om samme. I 92 pct. af de hovedsager, hvor nævnet har truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, har kommunen indstillet hertil. Der er således i 8 pct. af sagerne truffet afgørelse om anbringelse, uden at kommunen har indstillet hertil. Modsat har kommunen indstillet til anbringelse i 43 sager, hvor Ungdomskriminalitetsnævnet ikke har truffet afgørelse herom.

Indhold

1	Indledning	5
2	Datagrundlag	8
3	Antal behandlede sager i Ungdomskriminalitetsnævnet	9
3.1	Behandlede hovedsager fordelt efter henvisningstype	11
3.2	Behandlede hovedsager fordelt efter alder	12
4	Indholdet i Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser	13
4.1	Afgørelser om forbedringsforløb med anbringelse uden for hjemmet	15
4.2	Afgørelser om forbedringsforløb med foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens § 13	17
4.3	Kommunernes indstillinger sammenlignet med Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser	19

Indledning

I 2018 indgik den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti en ”Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – alle handlinger har konsekvenser” (herefter ungdomskriminalitetsreformen).¹ Reformens formål er at styrke og nytænke indsatsen mod ungdomskriminalitet.

På baggrund af reformen trådte lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (herefter ungdomskriminalitetsloven) i kraft 1. januar 2019. Formålet med loven er at forebygge ungdomskriminalitet ved et Ungdomskriminalitetsnævn, der skal fastlægge målrettede individuelle forebyggende indsatser for børn og unge i alderen 10 til 17 år, jf. ungdomskriminalitetslovens § 1. Ungdomskriminalitetsnævnet består af en dommer samt en repræsentant fra henholdsvis politiet og kommunen, der har til opgave at træffe afgørelser i sager vedrørende børn og unge i alderen 10-17 år, som er mistænkt² eller dømt for personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffe afgørelse om en straksreaktion eller et forbedringsforløb af op til to års varighed.³ Nedenstående figur viser sagsforløbet i forenklet form.

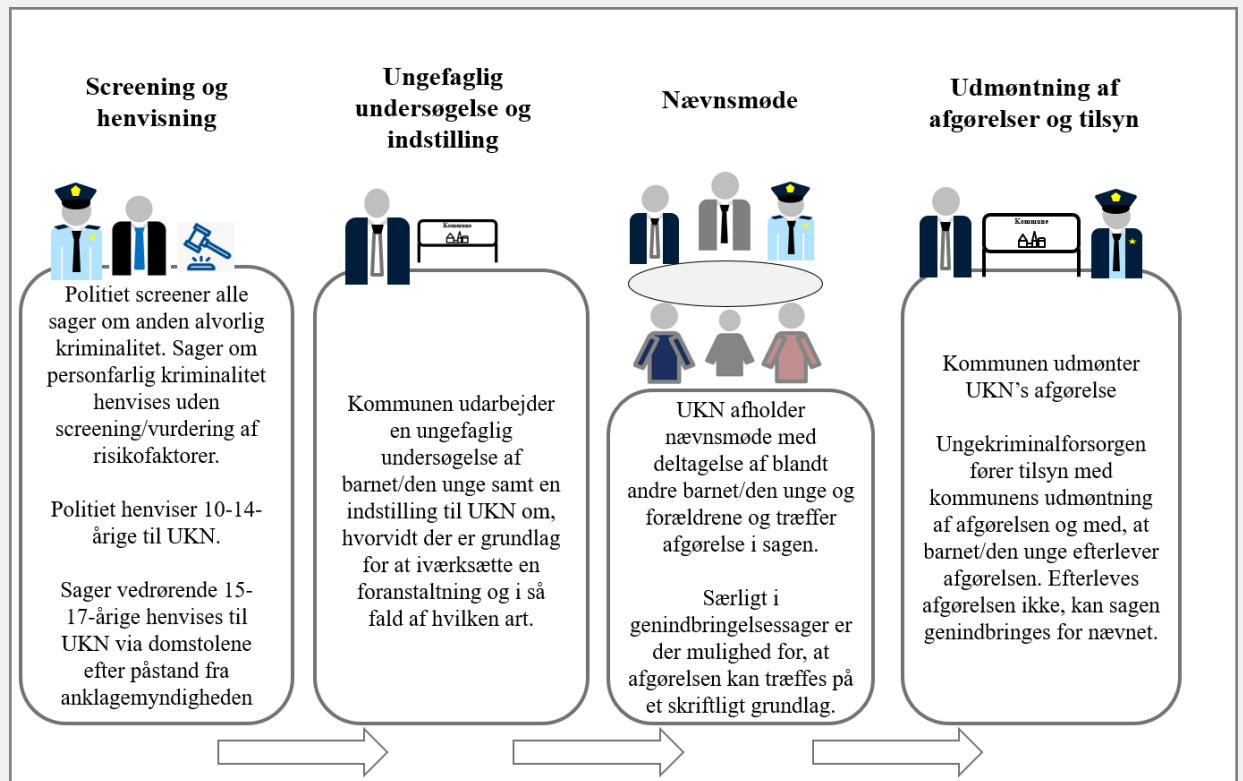
¹ Se aftaleteksten: <https://www.regeringen.dk/publikationer-og-aftaletekster/aftale-om-en-reform-af-indsatsen-mod-ungdomskriminalitet/>

² Begrebet ”mistænkt” anvendes for børn og unge under den kriminelle lavalder i den situation, hvor politiet på baggrund af en efterforskning anser det for tilstrækkeligt bevist, at den rette gerningsperson er fundet.

³ For børn og unge i alderen 10 til 14 år kan forbedringsforløbet i helt særlige tilfælde have en varighed af op til fire år.

Figur 1.

Forenklet illustration af sagsforløbet i sager, der behandles i Ungdomskriminalitetsnævnet.



Det fremgår af aftalen, at der – når reformen er fuldt implementeret og har virket i en passende periode – skal igangsættes en evaluering, der mere overordnet evaluerer resultaterne af indsatsen over for de børn og unge, der har fået deres sag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet, herunder i forhold til recidiv. På denne baggrund har Justitsministeriets Forskningskontor tilrettelagt et evalueringsprogram, der skal afdække forskellige faser og aspekter ved Ungdomskriminalitetsnævnet.

Evalueringsprogrammet omfatter seks devalueringer, som fokuserer på 1) screening og henvisning til nævnet, 2) ungefaglige undersøgelser og indstillinger, 3) nævnsmødet, 4) udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager, 5) effektmåling vedrørende recidiv og 6) opfølgning på reformens økonomiske konsekvenser. De fire første devalueringer er offentliggjort i 2021 og 2022.⁴

⁴ Se devalueringerne på Justitsministeriets hjemmeside: <https://www.justitsministeriet.dk/forskning/>

Denne rapport er den devaluering, som har fokus på reformens økonomiske konsekvenser. Det fremgår af [aftalen om kommunernes økonomi for 2020](#), at ”Regeringen og KL er enige om, at der skal foretages en evaluering af ungdomskriminalitetsreformen, som blandt andet skal se på, om reformens økonomiske konsekvenser lever op til det forudsatte. Evalueringen skal bl.a. følge op på udviklingen i antallet af sager og indholdet i nævnets afgørelse”.

I forbindelse med udarbejdelsen af forslaget om ungdomskriminalitetsloven og til brug for forhandlinger om den økonomiske kompensation til blandt andre kommunerne som følge af ungdomskriminalitetsreformen blev der i Justitsministeriet i 2018 udarbejdet et estimat af det forventede antal børn og unge i målgruppen for Ungdomskriminalitetsnævnet.⁵ I estimatet blev det skønnet, at der i 2019 ville være ca. 750 børn og unge i målgruppen for Ungdomskriminalitetsnævnet, mens det for 2020 og frem blev skønnet, at ca. 850 børn og unge årligt vil være i målgruppen. Til finansieringen af ungdomskriminalitetsreformen blev der afsat en reserve på 162,3 mio. kr. i 2019, 159,3 mio. kr. i 2020 og 158,3 mio. kr. årligt i 2021 og frem (2019-pl).

⁵ Det bemærkes, at der var tale om et skøn med betydelig usikkerhed. Skønnet var baseret på kriminalitetsregistre fra 2015-2017 fra Danmarks Statistik, og beregningerne indeholdt ikke en egentlig fremskrivningsfaktor.

2

Datagrundlag

Justitsministeriets Forskningskontor har til brug for undersøgelsen indhentet et dataudtræk fra Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariat, som er baseret på oplysninger fra sekretariatets journaliserings- og sagsstyringssystem, Workzone. Dette er ikke et egentligt statistiksystem, hvorfor oplysningerne kan være behæftet med usikkerhed. Registreringerne i systemet er endvidere dynamiske, således at der kan ske ændringer afhængigt af tidspunktet for udtræk af oplysningerne, idet der eksempelvis kan forekomme efterregistreringer. Dataudtrækket er foretaget i juni måned i 2022. Dataudtrækket angår alle sager, som er behandlet af Ungdomskriminalitetsnævnet i 2019, 2020 og 2021.

3

Antal behandlede sager i Ungdomskriminalitetsnævnet

I tabel 1 nedenfor ses omfanget af hoved- og genindbringelsessager behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet i 2019, 2020 og 2021. Hovedsagerne vedrører tilfælde, hvor et barn eller en ung henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet via politiet eller domstolene uden i forvejen at være underlagt en afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet, mens genindbringelsessager vedrører behandlede sager, hvor barnet/den unge i forvejen er underlagt en afgørelse fra nævnet.

Tabel 1

Hovedsager og genindbringelsessager fordelt efter året for behandling af sagen, 2019-2021.⁶

	2019	2020	2021	I alt
Hovedsager	608	910	970	2.488
Genindbringelsessager	83	420	673	1.176
I alt	691	1.330	1.643	3.664

I tabel 1 opgøres antal sager og ikke antal personer. Betragtes antallet af personer har i alt 2.398 børn/unge fået en hovedsag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet mindst én gang i løbet af de tre undersøgte år. 86 børn og unge har fået en hovedsag behandlet to gange, mens

⁶ Ungdomskriminalitetsnævnet har udgivet [årsberetninger](#) for 2019, 2020 og 2021, som bl.a. indeholder oplysninger om omfanget af behandlede sager i nævnet. Der er mindre uoverensstemmelser mellem tabel 1 og oplysningerne i årsberetningerne. Dette skyldes dels forskelle i tidspunktet for udtræk af data, dels forskelligartet kategorisering af 67 sager i 2021. Disse 67 sager angår unge i alderen 15-17 år, der er henvist til nævnet ved dom for kriminalitet, som er begået under et igangværende forbedringsforløb. I disse sager vurderer nævnet, om der skal fastsættes et nyt forbedringsforløb, eller om det eksisterende forbedringsforløb skal fastholdes eller ændres. I 40 ud af de 67 sager traf nævnet afgørelse om, at det iværksatte forbedringsforløb skulle fortsætte (enten uændret eller med ændringer), i 21 sager traf nævnet afgørelse om at iværksætte et nyt forløb, og i seks sager afviste nævnet sagen. I Ungdomskriminalitetsnævnets årsberetning for 2021 er disse 67 sager kategoriseret som hovedsager. I denne rapport er det valgt at kategorisere disse sager som genindbringelsessager ud fra et hensyn til sammenlignelighed, idet tilsvarende sager er kategoriseret på denne måde i 2019 og 2020, således at det er ensartet i de tre undersøgte år.

to børn/unge har fået en hovedsag behandlet tre gange. Som det fremgår af kapitel 1, blev det i forbindelse med beregningerne til forslaget om ungdomskriminalitetsloven estimeret, at der i 2019 ville være ca. 750 børn og unge i målgruppen for Ungdomskriminalitetsnævnet, mens det for 2020 og frem blev skønnet, at ca. 850 børn og unge årligt vil være i målgruppen. Det svarer til samlet set 2.450 børn og unge i 2019, 2020 og 2021. Der er således stor overensstemmelse mellem det estimerede og det faktiske antal børn og unge, der har fået en sag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet i løbet af de tre første år efter oprettelsen af nævnet.

Det er primært forhold vedrørende hovedsagerne, som belyses i denne rapport, men det kan oplyses, at de tre hyppigst forekommende årsager til, at sager genindbringes for Ungdomskriminalitetsnævnet, er, 1) at barnet/den unge unddrager sig tilsyn og/eller undlader at efterleve Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, 2) at barnet/den unge er mistænkt (10-14-årige) eller dømt (15-17-årige) for ny personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, og 3) at Ungekriminalforsorgen, den ansvarlige kommune, barnet/den unge, der er fyldt 12 år, eller forældremyndighedsindehaverne anmoder Ungdomskriminalitetsnævnet om ændring eller ophør af et forbedringsforløb.⁷

I stort set alle hovedsagerne (samlet set 98 pct.) er afgørelsen truffet på et nævnsmøde, mens der i de resterende sager er truffet en skriftlig afgørelse af nævnet eller en formandsafgørelse. De afgørelser af hovedsager, som ikke er truffet på et nævnsmøde, vedrører primært afvisninger. For så vidt angår genindbringelsessagerne er der i 40 pct. af tilfældene truffet afgørelse på et nævnsmøde, mens der i 22 pct. af sagerne er truffet en skriftlig afgørelse af nævnet⁸, og i 38 pct. af sagerne er truffet en formandsafgørelse, jf. ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 3.

Det kan i forlængelse af ovenstående bemærkes, at et flertal i Folketinget den 9. juni 2022 stemte for et lovforslag om ændring af bl.a. lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, der bl.a. indebærer, at flere afgørelser i Ungdomskriminalitetsnævnet kan træffes på skriftligt grundlag. Gældende fra den 1. juli 2022 kan nævnets formand eller en næstformand således på skriftligt grundlag træffe afgørelse om, at et barn eller en ung med svært nedsat psykisk funktionsevne skal undtages nævnsbehandlingen. Desuden er der indført mulighed for, at formanden eller en næstformand på skriftligt grundlag kan træffe afgørelse om afvisning af en sag på baggrund af den unges alder.

⁷ Se mere vedrørende genindbringelsessager i rapporten Fuglsang, T. og Hansen, S. B. 2022. [Udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet.](#) København. Justitsministeriets Forskningskontor.

⁸ Skriftlige afgørelser er blandt andet anvendt i sager, hvor nævnet har modtaget henvisning eller oplysning om ny kriminalitet eller en indberetning fra Ungekriminalforsorgen, men hvor hverken Ungekriminalforsorgen eller kommunen har anmodet om genoptagelse af sagen, og hvor nævnet ved enighed herefter har besluttet ikke at genoptage sagen. Skriftlige afgørelser er desuden anvendt i sager, hvor nævnet har besluttet at tage orientering til følge om kommunalbestyrelsens afgørelse vedrørende henholdsvis at hjemgive et barn eller en ung anbragt efter ungdomskriminalitetslovens § 14, stk. 1, jf. § 22, stk. 5, eller § 14, stk. 4, jf. § 22, stk. 6, eller at ændre anbringelsessted, jf. ungdomskriminalitetslovens § 24, stk. 3.

3.1

Behandlede hovedsager fordelt efter henvisningstype

Der er forskel på sagens forløb afhængigt af, om sagen er henvist på baggrund af personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. I tilfælde af mistanke/dom for anden alvorlig kriminalitet skal barnet/den unge alene henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis barnet/den unge i øvrigt har risikofaktorer, der gør vedkommende særligt udsat for at begå yderligere kriminalitet. Screeningsmedarbejdere ved politiet skal vurdere risikoen for recidiv i sager vedrørende anden alvorlig kriminalitet, hvilket bl.a. sker ved indhentning af oplysninger fra kommunen om barnets/den unges sociale forhold.⁹ Denne vurdering af recidivrisikoen gør sig ikke gældende i sager vedrørende personfarlig kriminalitet. Tabel 2 viser fordelingen af hovedsager vedrørende personfarlig og anden alvorlig kriminalitet.

Tabel 2

Hovedsager fordelt efter om sagen er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet grundet personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, 2019-2021.

	2019	2020	2021	I alt
Personfarlig kriminalitet	536 (88 %)	837 (92 %)	900 (93 %)	2.273 (91 %)
Anden alvorlig kriminalitet	72 (12 %)	73 (8 %)	70 (7 %)	215 (9 %)
I alt (procent)	608 (100 %)	910 (100 %)	970 (100 %)	2.488 (100 %)

Sager, der er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet på grund af personfarlig kriminalitet, udgør 88-93 pct. af de behandlede hovedsager.

⁹ Se mere herom i rapporten Fuglsang, T. og Hansen, S. B. 2021. [Screening og henvisning. En delevaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#). København. Justitsministeriets Forskningskontor.

3.2

Behandlede hovedsager fordelt efter alder

Der er forskel på sagens forløb afhængigt af, om barnet/den unge er over eller under den kriminelle lavalder. Hvad angår de 10-14-årige, er det politiet, som henviser sager, der opfylder betingelserne for behandling i Ungdomskriminalitetsnævnet, mens de 15-17-årige henvises via domstolene efter påstand fra anklagemyndigheden. Tabel 3 nedenfor viser omfanget af behandlede hovedsager fordelt efter alderstrin.

Tabel 3

Hovedsager fordelt efter barnets/den unges alder på gerningstidspunktet, 2019-2021.

	2019	2020	2021	I alt
10-årige	4 (1 %)	10 (1 %)	4 (0 %)	18 (1 %)
11-årige	17 (3 %)	18 (2 %)	14 (1 %)	49 (2 %)
12-årige	35 (6 %)	53 (6 %)	47 (5 %)	135 (5 %)
13-årige	91 (15 %)	107 (12 %)	112 (12 %)	310 (12 %)
14-årige	166 (27 %)	228 (25 %)	217 (22 %)	611 (25 %)
I alt 10-14-årige	313 (51 %)	416 (46 %)	394 (41 %)	1.123 (45 %)
15-årige	111 (18 %)	189 (21 %)	247 (25 %)	547 (22 %)
16-årige	131 (22 %)	218 (24 %)	252 (26 %)	601 (24 %)
17-årige	53 (9 %)	87 (10 %)	77 (8 %)	217 (9 %)
I alt 15-17-årige	295 (49 %)	494 (54 %)	576 (59 %)	1.365 (55 %)
I alt (procent)	608 (100 %)	910 (100 %)	970 (100 %)	2.488 (100 %)

Fordelingen mellem antallet af hovedsager vedrørende henholdsvis 10-14-årige og 15-17-årige har ændret sig lidt i løbet af de tre undersøgte år. I 2019 udgjorde sager vedrørende 10-14-årige 51 pct. af det samlede antal hovedsager behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet, i 2020 var denne andel 46 pct., og i 2021 var andelen 41 pct.

4

Indholdet i Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser

Som det er beskrevet i denne rapportes indledning, har Ungdomskriminalitetsnævnet til opgave at træffe afgørelser i de sager, der bliver henvist til nævnet. Omfanget af forskellige typer af afgørelser fremgår af tabel 4.

Tabel 4

Hovedsager fordelt efter afgørelsestype, 2019-2021.

	2019	2020	2021	I alt
Afvisning	5 (1 %)	25 (3 %)	23 (2 %)	53 (2 %)
Forbedringsforløb	458 (75 %)	550 (60 %)	658 (68 %)	1.666 (67 %)
Straksreaktion og forbedringsforløb	13 (2 %)	8 (1 %)	8 (1 %)	29 (1 %)
Straksreaktion	5 (1 %)	1 (0 %)	5 (1 %)	11 (0 %)
Hverken forbedringsforløb eller straksreaktion	127 (21 %)	326 (36 %)	275 (28 %)	728 (29 %)
Ungefaglig undersøgelse på institution	0 (0 %)	0 (0 %)	1 (0 %)	1 (0 %)
I alt (procent)	608 (100 %)	910 (100 %)	970 (100 %)	2.488 (100 %)

I de fleste sager er der truffet en afgørelse om et forbedringsforløb. En analyse i rapporten [Udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#)¹⁰ viser, at mere end halvdelen af de afsluttede forbedringsforløb i perioden 1. januar 2019 til 31. oktober 2021 har varet 6-12 måneder, og at godt en fjerdedel har varet 13-24

¹⁰ Fuglsang, T. og Hansen, S. B. 2022. [Udmøntning af afgørelser, tilsyn og genindbringelse af sager. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#). København. Justitsministeriets Forskningskontor.

måneder. En mindre andel – 3 pct. – af forbedringsforløbene har været mere end 24 måneder, mens de resterende 16 pct. har været mindre end 6 måneder.

I en del af sagerne (21-36 pct.) er der truffet afgørelse om, at der hverken iværksættes forbedringsforløb eller straksreaktion. I rapporten [Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#)¹¹ fremgår, at de interviewede nævnsmedlemmer beskriver to typer af sager, hvor der typisk træffes afgørelse om ikke at iværksætte et forbedringsforløb/en straksreaktion. Den ene type angår børn/unge, der ikke vurderes at være i social mistrivsel eller ikke at være i risiko for at begå yderligere kriminalitet, og hvor en afgørelse om et forbedringsforløb/en straksreaktion anses som unødvendigt. Den anden type angår børn/unge, der i forvejen modtager en omfattende social indsats efter lov om social service, og hvor en afgørelse i Ungdomskriminalitetsnævnet med dertilhørende tilsyn fra Ungekriminalforsorgen ikke vurderes at være gavnlige for barnet/den unge og/eller den allerede etablerede indsats.¹²

I få sager er der truffet afgørelse om en straksreaktion efter ungdomskriminalitetslovens § 12. Samlet set er der i løbet af de tre undersøgte år truffet afgørelse om straksreaktioner i 40 sager. I 11 af disse sager er der alene truffet afgørelse om en straksreaktion, mens der i de øvrige 29 sager foruden en straksreaktion er truffet afgørelse om et forbedringsforløb. De 40 straksreaktioner vedrører i alle tilfælde, at barnet/den unge skal deltage i konfliktmægling eller i et møde med en konfliktrådsrådgiver/en konfliktmægler med henblik på at undersøge muligheden for at etablere konfliktmægling. Forskellige fagpersoners opfattelser af barrierer for indstillinger til og afgørelser vedrørende straksreaktioner ses i afsnit 7.1 i rapporten [Ungefaglige undersøgelser og indstillinger. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#)¹³ samt i afsnit 8.5 i rapporten [Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#).¹⁴

Det kan i forlængelse af ovenstående bemærkes, at et flertal i Folketinget den 9. juni 2022 stemte for et lovforslag om ændring af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, der bl.a. havde til formål at fjerne visse barrierer for brug af straksreaktioner i Ungdomskriminalitetsnævnet. Ændringerne medfører, at det ikke længere er en betingelse for at pålægge en straksreaktion, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare. I stedet vil en straksreaktion skulle pålægges, hvis barnets eller den unges udviste adfærd giver grundlag herfor. Ændringerne trådte i kraft den 1. juli 2022. Justitsministeriet er også – i samarbejde med KL, Ungdomskriminalitetsnævnet og Social-

¹¹ Fuglsang, T. og Hansen, S. B. 2021. [Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#). København. Justitsministeriets Forskningskontor.

¹² Se også afsnit 1.3 i [Ungdomskriminalitetsnævnets årsberetning for 2020](#).

¹³ Fuglsang, T. og Hansen, S. B. 2021. [Ungefaglige undersøgelser og indstillinger. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#). København. Justitsministeriets Forskningskontor.

¹⁴ Fuglsang, T. og Hansen, S. B. 2021. [Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#). København. Justitsministeriets Forskningskontor.

og Ældreministeriet – ved at udarbejde et idékatalog med en række nye bud på mulige straksreaktioner, som kan bruges i forbindelse med behandlingen af sager i Ungdomskriminalitetsnævnet. Formålet med idékataloget er at gøre straksreaktioner til et mere anvendeligt værktøj for kommunerne, idet der i praksis alene er gjort brug af konfliktmægling. Idékataloget skal derfor give kommunerne en række konkrete bud på straksreaktioner, der vil kunne anvendes udover konfliktmægling.

Samlet set har nævnet i 53 sager truffet afgørelse om at afvise sagen. Ungdomskriminalitetsnævnet kan afvise en sag, hvis nævnet vurderer, at betingelserne for henvisning ikke er opfyldt, jf. ungdomskriminalitetslovens § 42.

I nedenstående afsnit belyses indholdet i afgørelser om forbedringsforløb.

4.1 **Afgørelser om forbedringsforløb med anbringelse uden for hjemmet**

Af tabel 5 fremgår en opgørelse over, hvor stor en andel af afgørelserne om forbedringsforløb der indeholder afgørelse om anbringelse uden for hjemmet.

Tabel 5

Hovedsager fordelt efter afgørelser om forbedringsforløb, herunder anbringelse uden for hjemmet, 2019-2021.

	2019	2020	2021	I alt
Antal afgørelser om forbedringsforløb i alt ¹⁵	471	558	666	1.695
- Heraf antal afgørelser om anbringelse uden for hjemmet	145	187	213	545
Andel afgørelser om anbringelse uden for hjemmet	31 %	34 %	32 %	32 %

Som det fremgår af tabel 5, er der samlet set i knap en tredjedel af afgørelserne om forbedringsforløb truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet.

¹⁵ Heri indgår både afgørelser om forbedringsforløb samt afgørelser om forbedringsforløb og straksreaktion.

Af de i alt 545 sager, hvor der er truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, er der i 41 pct. af sagerne alene truffet afgørelse om anbringelse, mens der i de resterende sager også er truffet afgørelse om øvrige foranstaltninger, jf. ungdomskriminalitetslovens §§ 12-13.

Samlet set angår 63 pct. af de i alt 545 afgørelser om anbringelse uden for hjemmet en frivillig anbringelse, mens de resterende 37 pct. angår en tvangsanbringelse.

Ud af de i alt 545 afgørelser om anbringelse var barnet/den unge i 443 tilfælde allerede anbragt forud for nævnsrådet, hvilket svarer til 81 pct. af sagerne.

Betragtes afgørelser om anbringelse i genindbringelsessagerne, er det samlet set otte pct. af de 1.176 sager, hvor barnet/den unge *ikke* var anbragt i forvejen, men hvor der i forbindelse med genindbringelse af sagen træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet.

Nedenstående tabel 6 viser for hovedsagerne, hvilke anbringelsestyper der er truffet afgørelse om.

Tabel 6

Hovedsager med afgørelse om anbringelse uden for hjemmet fordelt efter anbringelsestype, 2019-2021.

	2019	2020	2021	I alt
Åben institution (§ 14)	109 (75 %)	155 (83 %)	186 (87 %)	450 (83 %)
Delvist lukket institution (§ 15)	12 (8 %)	10 (5 %)	11 (5 %)	33 (6 %)
Sikret døgninstitution (§ 16) og særligt sikret afdeling (§ 17)	24 (17 %)	22 (12 %)	16 (8 %)	62 (11 %)
I alt (procent)	145 (100 %)	187 (100 %)	213 (100 %)	545 (100 %)

Af tabel 6 fremgår, at langt størsteparten af hovedsagerne med afgørelse om anbringelse uden for hjemmet vedrører anbringelser på åbne institutioner.

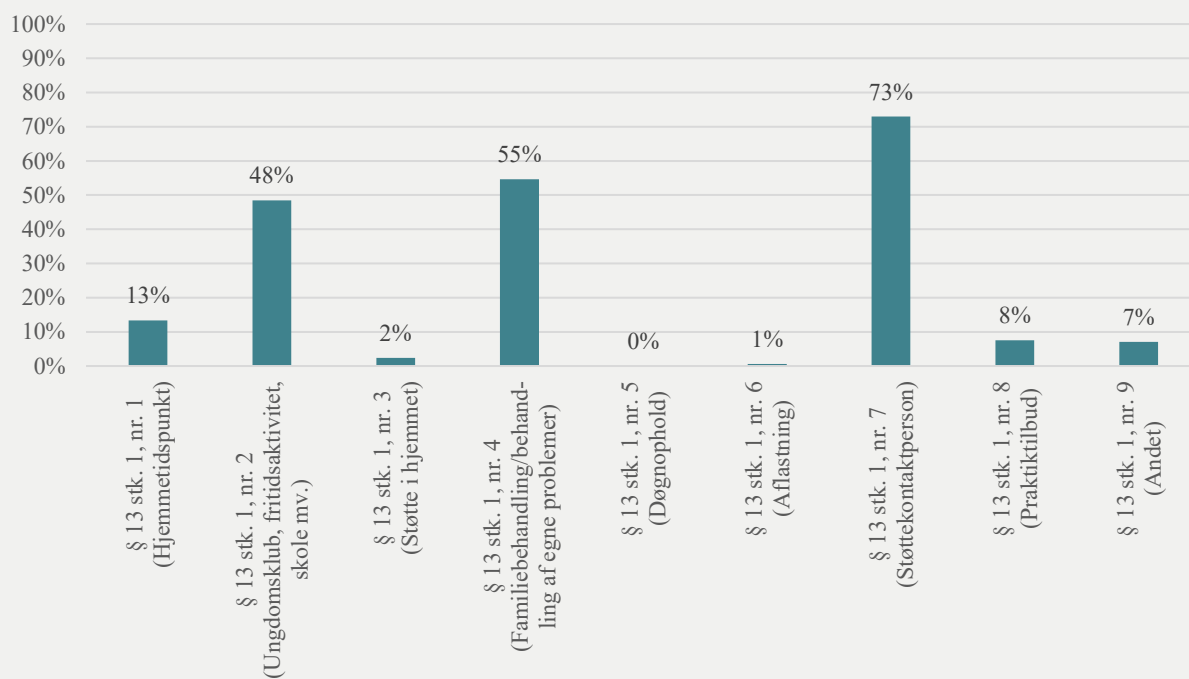
En analyse viser, at der ikke er forskel på fordelingen med hensyn til anbringelsestype for sager vedrørende henholdsvis 10-14-årige og 15-17-årige. Det kan desuden bemærkes, at der ikke er truffet afgørelser vedrørende anbringelse på delvist lukket institution eller sikret døgninstitution/særlig sikret afdeling for børn i alderen 10-12 år.

Afgørelser om forbedringsforløb med foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens § 13

Samlet set er der i 1.467 hovedsager truffet afgørelse om et forbedringsforløb med foranstaltninger efter ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 1-9. Figur 2 nedenfor viser omfanget af de forskellige foranstaltningstyper. Figuren summerer ikke til 100 pct., da et forbedringsforløb kan indeholde flere foranstaltningstyper.

Figur 2.

Andel hovedsager, hvor der er truffet afgørelse om et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 1-9, fordelt efter foranstaltningstype, 2019-2021.



N=1.467

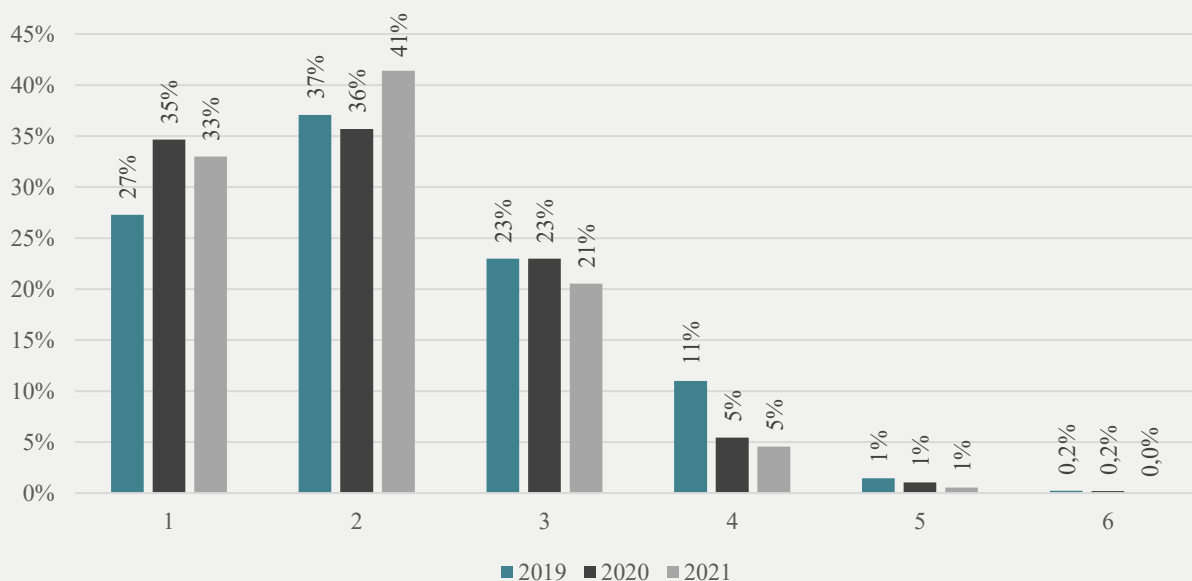
I 73 pct. af sagerne er der truffet afgørelse om en støttekontaktperson. I 55 pct. af sagerne er der truffet afgørelse om familiebehandling eller behandling af barnets/den unges problemer, f.eks. psykologbehandling eller misbrugsbehandling, mens der i knap halvdelen af sagerne – 48 pct. – er truffet afgørelse om at tage ophold i en ungdomsklub, deltage i fritidsaktiviteter, uddannelse eller lignende.

Andelen af afgørelser vedrørende de forskellige foranstaltninger er stort set ensartede i 2019, 2020 og 2021, om end der ses en tendens til relativt set færre afgørelser vedrørende familiebehandling eller behandling af barnets/den unges problemer i 2021 i forhold til de to foregående år, mens der omvendt ses en tendens til flere afgørelser vedrørende støttekontaktperson i 2021.

Barnet eller den unge kan modtage en afgørelse om et forbedringsforløb, som indeholder mere end én foranstaltningstype. Figur 3 viser sagerne, hvori Ungdomskriminalitetsnævnet har truffet afgørelse om et forbedringsforløb efter ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 1-9, fordelt efter antallet af bestemmelser, der er truffet afgørelse om.

Figur 3.

Andel hovedsager, hvor der er truffet afgørelse efter ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 1-9, fordelt efter antallet af bestemmelser, der er truffet afgørelse om, 2019-2021.



N=418 (2019), 479 (2020), 570 (2021).

Det forekommer hyppigst, at afgørelserne indeholder foranstaltninger inden for 1-3 bestemmelser, men der er også enkelte eksempler på afgørelser med foranstaltninger inden for op til seks bestemmelser. Det bemærkes i den forbindelse, at en afgørelse kan omfatte flere foranstaltninger inden for samme bestemmelse. F.eks. kan ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 4 indeholde både familiebehandling og behandling af barnets/den unges problemer. Antallet af bestemmelser er derfor ikke nødvendigvis lig antallet af foranstaltninger i afgørelserne.¹⁶

¹⁶ For en opgørelse af antallet af foranstaltninger i forbedringsforløb i perioden 1. januar 2019 til 31. august 2020 henvises til afsnit 8.2.2. rapporten Fuglsang, T. og Hansen, S. B. 2021. [Nævnsmødet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#). København. Justitsministeriets Forskningskontor. Det er grundet en ændring i registreringsmulighederne i Ungdomskriminalitetsnævnets sekretariats journaliserings- og sagsstyringssystem ikke muligt at opgøre antallet af foranstaltninger for alle de tre undersøgte år.

Kommunernes indstillinger sammenlignet med Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser

Som det fremgår af tabel 5, er der i samlet set 545 hovedsager truffet afgørelse om anbringelse af barnet/den unge. I 502 af disse sager har kommunen indstillet til anbringelse, hvilket svarer til 92 pct. Omvendt er der således i otte pct. af tilfældene truffet afgørelse om anbringelse, uden at kommunen har indstillet til dette. Modsat har kommunen indstillet til anbringelse i 43 sager, hvor Ungdomskriminalitetsnævnet ikke har truffet afgørelse herom.

Det er på baggrund af det tilgængelige datamateriale ikke muligt at opgøre kommunernes indstillinger til Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse for så vidt angår øvrige foranstaltninger end anbringelse. I forbindelse med rapporten [Nævnsrådet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#)¹⁷ (afsnit 8.3) er der foretaget en manuel sagsgennemgang, som viser, at kommunernes indstillinger i vidt omfang følges ved afgørelser i Ungdomskriminalitetsnævnet.

¹⁷ Fuglsang, T. og Hansen, S. B. 2021. [Nævnsrådet. En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet](#). København. Justitsministeriets Forskningskontor.

**Antallet af behandlede sager og indholdet i
Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser**
En devaluering af Ungdomskriminalitetsnævnet

Forfatter

Tine Fuglsang
Cecilie Fjeldberg Hjarsen

Dato

Marts 2023

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk

ISBN

978-87-93469-92-1